

Nørrebro

rykker med miljøet!

Lokal

Agenda 21 Plan Nørrebro 2008-2009

Arbejdsprogrammer
Årsplaner
Succeskriterier

Agenda 21 Grøn Nørrebro

5. årgang

Indhold

Introduktion og læsevejledning	s.4
Grundlag for Agenda 21 Grøn Nørrebro Nørrebro	s.6
Lokal forankring	s.7
Dialog, formidling og synliggørelse	s.8
Organisation	s.10

Indsatsområder:

Sikken voldsom trængsel...	s.12
Ukrudt og andet godt	s.16
Skidt - med miljøet!	s.22
Sæt en prop i forbruget	s.25
Godt for maven - og for forretningen	s.28
Miljø med mere	s.30
Kunst og håndværk og æstetik	s.32

<i>Kort over Nørrebro</i>	s.33
----------------------------------	------

Introduktion og læsevejledning

Agenda 21 Center Indre Nørrebro's geografiske område er udvidet til hele Nørrebro, hvilket ikke alene betyder at vi skal dække et område med 71.800 borgere, eller mere end en fordobling, men også at vi har skiftet navn til **Agenda 21 Grøn Nørrebro**. Der bliver mange nye borgere og aktører, som vi skal opbygge et samarbejde med. Her kort nævnt nogle af dem som vi så småt har indledt et samarbejde med: Den Grønne Forening A21 Ydre Nørrebro, Områdeløft i Haraldsgade kvarteret, Kvarterløft Nørrebro Park, Områdefornyelsen i Mimersgade kvarteret samt Superkilen. Og vi vil i løbet af 2008 lave en dialog med borgere og aktører i hele planområdet og indarbejde dette i den kommende Agenda 21 plan. Desuden bliver der oprettet et lokaludvalg for Nørrebro i 2008. Hvilket giver endnu en aktør, som agendacentret skal udvikle et samarbejde med. Klimatopmødet i København i december 2009 vil også sætte sit præg på Agendacentrets arbejde de kommende år. Endnu har Agenda 21 Grøn Nørrebro ikke planlagt aktiviteter specielt i forbindelse med topmødet. Men der vil bl.a. blive sat fokus på, hvor meget de igangværende projekter er med til at reducere CO2 forbruget. Agendanetværket arbejder på et fælles udspil og evt. koordinering af NGOernes aktiviteter.

Nørrebro rykker - med miljøet!

Planen bygger på det grundige arbejde med de foregående Lokale Agenda 21 plan og de erfaringer, der er gjort undervejs. Agenda 21 planen for 2008-2009 er gjort mere realistisk, og vi har flyttet nogle af vore drømme fra arbejdsområderne til Idébank. Voresmålgruppe er de aktive borgere og aktører på Nørrebro, samt de borgere, der i lang tid, med interesse, har set de mange miljøprojekter skyde frem, uden dog at deltage aktivt heri. Agenda 21 planen er de mål som Agenda 21 Grøn Nørrebro i dagligdagen styrer sine aktiviteter efter.

Denne Lokale Agenda 21 plan har været diskuteret med interne og eksterne aktører, som har bidraget med ønsker til kommende projekter og centrets arbejdsform. Der har været dialoger og diskussioner med borgerne på Nørrebro og der er sat fokus på centrets interne organisation.

Planens opbygning

Planen er inddelt i 6 arbejdsområder, der fungerer som en gennemgående struktur for Agenda 21 Grøn Nørrebro's arbejde. Det sidste arbejdsområde dækker over projekter, der går på tværs af de øvrige områder.

**Sikken voldsom trængsel...
Ukrudt og andet godt.
Skidt – med miljøet!
Sæt en prop i forbruget
Godt for maven... og for forretningen!
Miljø med mere...**

**Nedsættelse af trafikbelastningen
En grønnere bydel
Optimering af affaldssorteringen
Energiforbruget skal ned
Økologisk mad
Tværgående miljøarbejde**

Under læsningen er det vigtigt at holde sig for øje at arbejdet med de 6 arbejdsområder er på forskellige trin i processen og derfor præsenteres lidt forskelligt. Som udgangspunkt har hvert arbejdsområde dog følgende disponering:

- Vision for arbejdsområdet
- Status for området
- Samarbejdspartnere
- Arbejdsprogram frem til 2010
- Årsplan 2008
- Succeskriterier 2008
- Årsplan 2009
- Succeskriterier 2009
- Idébank

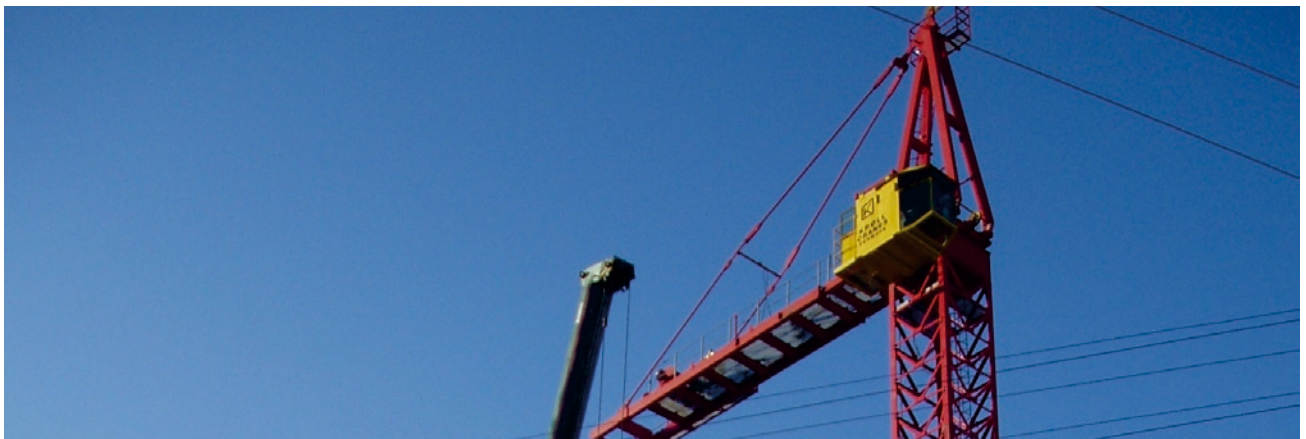
Vi betragter den lokale agenda 21 plan som en »organisk« plan, der løbende revideres og videreudvikles gennem perioden.

Miljøtrafikugen er integreret i afsnit 1: »Sikken voldsom trængsel... » og Miljøfestivalen er integreret i afsnit 6: »Miljø med mere«. Yderligere information om Agenda 21-planen kan læses på agendacentrets hjemmeside www.nørrebro.nu

Kommentarer kan mailes til debat@nørrebro.nu

På www.nørrebro.nu kan man desuden følge med i implementeringen af planen.

God læselyst !

Grundlag for Agenda 21 Grøn Nørrebro

Nørrebro med 73.000 indbyggere er scene for et virvar af projekter, foreninger og organisationer – en bydel, som er fantastisk til at sætte fokus på aktuelle problemstillinger. Ikke mange bydele sætter sit præg på Københavns udvikling som Nørrebro. Inden for miljøarbejdet har en række lokale aktører været med til at sætte Nørrebro i centrum som et sted, der har været, og fortsat skal være, en dynamo for udviklingen i Københavns Kommune.

Agenda 21 Grøn Nørrebros rolle

Agenda 21 Grøn Nørrebro skal indfange, systematisere, koordinere og ikke mindst fastholde energien i miljøarbejdet. Agenda 21 Centeret skal være med til at sikre en fælles platform for den alsidige faglige viden og de brede erfaringer, der findes i bydelen, og hermed sikre at der opnås synergieffekter, og at erfaringerne fastholdes i bydelen. Agenda 21 Grøn Nørrebro udfylder en række forskellige roller i bydelens miljøarbejde som f.eks. formidler, inspirator, igangsætter, brobygger, netværksskaber, koordinator og frontløber. Borgernes advokat, Agenda 21 Grøn Nørrebro har sin styrke som uafhængig aktør, med en stor kontaktflade, på tværs af politiske organer, administrative funktioner og befolkningsgrupper.

Vision

Agenda 21 Grøn Nørrebro vil fremme en bæredygtig udvikling på Nørrebro med mindre forurening, flere grønne omgivelser og mindre ressourceforbrug.

Hovedmål

Centrets overordnede vision kan opdeles i to hovedmålsætninger:

- Støtte, udvikle og fastholde helhedsorienterede miljøprojekter i et tæt samarbejde med andre lokale aktører.
- Skabe lokal dialog om væsentlige miljøspørgsmål herunder kommunens miljøpolitik.

For at nå disse hovedmål er der i opbygning og organisering af centret lagt vægt på følgende:

- En stærk lokal forankring af Agenda 21 Grøn Nørrebro, der sikrer, at aktiviteterne tænkes helhedsorienteret og gennemføres med aktiv deltagelse af bydelens borgere, institutioner, foreninger og erhvervsliv.
- Centret har en bred faglig viden, hvilket fremmer et kvalificeret med- og modspil til den overordnede miljøpolitik. Ligeledes vil det faglige netværk bag centret inspirere og motivere til aktiv deltagelse fra både borgere, institutioner og erhvervsliv i bydelen.

Lokal forankring

Et grundlæggende udgangspunkt for Agenda 21 Grøn Nørrebros arbejde er at inddrage bydelens borgere og eksisterende netværk. Således er det ikke hensigten, at Agenda 21 Grøn Nørrebro skal udføre bæredygtige projekter for borgerne, men snarere at centret skal

indgå i et tæt samarbejde med bydelens borgere og aktører, så begge parter føler et ansvar for at fremme en bæredygtig udvikling.

Borgernes ønsker til Lokal Agenda 21 Grøn Nørrebro

Agenda 21 Grøn Nørrebro lavede i 2006 en mindre spørgeskemaundersøgelse for at få en ide om, hvilke ønsker borgerne har til Agenda 21 Grøn Nørrebro, samt hvilke miljøproblemer de ønskede løst. 51% af de adspurgte borgere fremhævede information om miljørigtig levevis, mens hele 88% mente, at hjælp til at udføre konkrete miljøforbedringer i bydelen var vigtigt.

Af de miljøproblemer, der optog borgerne, kom forbedring af trafikforhold, især færre biler og bedre cyklistforhold, ind på en førsteplads, efterfulgt af forgrønnelse / forskønnelse af Nørrebro, især renere/grønnere gårde og gader. På tredjepladen kom affaldssortering, efterfulgt af ressourceforbrug og økologi. Derfor har vi prioriteret vores arbejde i følgende rækkefølge:

Sikken voldsom trængsel...

Ukrudt og andet godt.

Skidt – med miljøet!

Sæt en prop i forbruget

Godt for maven... og for forretningen!

Miljø med mere...

Nedsættelse af trafikbelastningen

En grønnere bydel

Optimering af affaldssorteringen

Energiforbruget skal ned

Økologisk mad

Tværgående miljøarbejde

Fremme af nye og eksisterende netværk

Agenda 21 Grøn Nørrebro Nørrebro er baseret på en bred opbakning fra boligforeninger, miljøforeninger, indvandernetværk, erhvervsliv, sociale og kulturelle institutioner og skoler, hvilket er fundamentet for at sikre et godt og tæt samarbejde. Bydelen har tradition for at arbejde på tværs af traditionelle faggrænser. Agenda 21 Grøn Nørrebro vil desuden arbejde på løbende at inddrage nye samarbejdspartnere. Dette kan bl.a. være med til at styrke en helhedsorienteret miljøindsats, således at f.eks. et regnvandsprojekt ikke kun bliver en teknisk løsning, der skal aflaste afløbssystemet og spare på vandet, men samtidig bliver et projekt med sociale og kulturelle dimensioner, der kan rumme kunst, sanseoplevelser og sundhed. Den høje beskæftigelse vi oplever i øjeblikket, samt det gode faktum, at der er kommet flere Agenda 21 Centre i København, vil måske betyde et fald i antallet af frivillige miljømedarbejdere på Nørrebro, hvilket kan føre til lavere aktivitetsniveau i Agenda 21 Grøn Nørrebro i de kommende år. Dette vil vi prøve at modgå ved fx at etablere faste praktikaftaler med Tek-Sam, DTU, KU, Suhrs Seminarium, opslag i videnskabsbutikkerne, mv. samt opsøgende hos SR bistand og andre frivillighedsorganisationer. Netværkssamarbejde mellem centrene, kommunen og forsyningsvirksomhederne.

Agenda 21 Grøn Nørrebro har glæde af at indgå i et netværk med de øvrige Agenda 21 Centre og deres aktører. Ligeledes vil kontakter og erfaringer fra samarbejdsprojekter med kommunen og de forskellige forsyningsvirksomheder blive inddraget i planlægning og gennemførelse af centrets konkrete aktiviteter. For at fremme en proces, hvor stadigt flere aktører involveres aktivt, er det vigtigt med en åben dialog om Agenda 21 Grøn Nørrebros aktiviteter – både de igangværende og forslag til nye.

Undersøgelsen/prioriteringen bekræfter Københavns Kommunes undersøgelse fra 2002 mht. vægtningen af miljøproblemer. Men agendacentrets undersøgelse viser at borgerne i

højere grad ønsker hjælp til at udføre konkrete miljøforbedringer end mere information.

Dialog, formidling og synliggørelse

Dialog og formidling af Agenda 21 Grøn Nørrebros aktiviteter foregår på centrets hjemmeside, via lokale medier og via centrets daglige tilbud om 'åbent-hus rådgivning' til borgerne. Agenda 21 Grøn Nørrebro, på Blegdamsvej 4B holder åbent dagligt og tilbyder bl.a. arbejdspladser til borgere og frivillige, der ønsker at igangsætte miljøprojekter. På centret kan man få information om alt lige fra plantning af roser, udskiftning af energipærer til opsætning af solcelleanlæg.

Artikler og annoncer for løbende aktiviteter i lokalpressen sammen med centrets hjemmeside informerer bydelen om centrets eksistens og aktiviteter. Alle væsentlige processer i Agenda 21 Grøn Nørrebros arbejde bliver registreret på hjemmesiden som en del af vores åbne image. Alle projekter har en plads på hjemmesiden www.norrebro.nu, hvor man kan finde kontaktpersoner, læse relevante sagsakter og følge forløbet af samtlige igangværende og afsluttede projekter. Borgere kan også bruge hjemmesiden til reservering af en ladcykel fra Nørrebro Delecykler. Hjemmesiden fremmer formidling af Agenda 21 Grøn Nørrebros aktiviteter, som på denne måde bliver systematiseret og løbende opdateret.

Styrken ved projektmodellen på Nørrebro er, at forskellige aktører - ofte lokale - bliver hentet ind som tovholdere på arbejdsområder og projekter, hvilket dels bidrager til at skabe lokal forankring, og desuden giver fleksibilitet i forhold til at eksperimentere med opståede muligheder. Samtidig giver projektmodellen de enkelte tovholdere frie hænder inden for en projektramme uden tidskrævende diskussioner og bureaukrati.

Succeskriterier 2008

- Vi skal i lokalpressen minimum 15 gange i 2008.
- Vi skal være lokal facilitator for nye projekter minimum 1 gang.
- Vi skal være igangsætter, minimum 1 gang for nye projekter
- Vi skal være advokat for lokalt projekt, minimum 1 gang

Organisatoriske målsætninger for de kommende år

På baggrund af evalueringer, tovholdermøder og kurser mv. er der kommet fokus på behovet for mere synergi mellem arbejdsområderne, mere fokus på samarbejde og læring internt, men også i forhold til at andre Agenda 21 centrene i Danmark at vi i højere grad skal udnytte hinandens erfaringer og ressourcer.

Et af de helt centrale temaer har været, at hvor arbejdsområderne før har fungeret som relativt adskilte arbejdsområder, er der nu behov for at skabe mere samarbejde og synergi arbejdsområderne mellem via tværgående projekter.

Dette kan ses som en videreudvikling af det 6. arbejdsområde 'Miljø med mere', som netop lægger op til projekter på tværs. Hidtil har det primære projekt på området været Miljøfestivalen, men flere tværgående projekter er nu på vej. Styrke medarbejdernes fælles identitet og samarbejde.

Med henblik på at give mere plads og fokus til den interne læring og synergi blev der i 2007 afholdt månedlige tovholdermøder. Derudover har der været afholdt 2 heldagsmøder til at diskutere, evaluere og udvikle det interne samarbejde.

En anden pointe i den sammenhæng har været et ønske om i højere grad at inddrage bestyrelsen, samt flere af de faglige ressourcer, der i forvejen bor i Økologiens Hus. Endelig har Miljøledelse ISO 14.001 bidraget med inspiration og konkrete arbejdsredskaber til udvikling, formidling og evaluering af projekter.

Succeskriterierne på det organisatoriske område i 2008 er at få så mange af medarbejderne til at deltage i relevante interne og eksterne møder, der skaber netværk og uddanner medarbejderne, f.eks. Netværket for Agenda 21 Centrene (2 årligt), koordinationsmøderne (4 årligt), Dogmekonferencen i oktober 2008, samt diverse kurser og workshops. Disse arrangementer samt de månedlige møder skal være udgangspunkt for opkvalificering og større fællesskab i Agenda 21 Grøn Nørrebro.

Fremme af nye og eksisterende netværk

Agenda 21 Grøn Nørrebro er baseret på en bred opbakning fra boligforeninger, miljøforeninger, indvandernetværk, erhvervsliv, sociale og kulturelle institutioner og skoler, hvilket er fundamentet for at sikre et godt og tæt samarbejde. Bydelen har tradition for at arbejde på tværs af traditionelle faggrænser.

Agenda 21 Grøn Nørrebro vil desuden arbejde på løbende at inddrage nye samarbejdspartnere. Dette kan bl.a. være med til at styrke en helhedsorienteret miljøindsats, således at f.eks. et regnvandsprojekt ikke kun bliver en teknisk løsning, der skal aflaste afløbssystemet og spare på vandet, men samtidig bliver et projekt med sociale og kulturelle dimensioner, der kan rumme kunst, sanseoplevelser og sundhed.

Den høje beskæftigelse vi oplever i øjeblikket, samt det gode faktum, at der er kommet flere Agenda 21 Centre i København, vil måske betyde et fald i antallet af frivillige miljømedarbejdere på Nørrebro, hvilket kan føre til lavere aktivitetsniveau i Agenda 21 Grøn Nørrebro i de kommende år. Dette vil vi prøve at modgå ved fx at etablere faste praktikaftaler med Tek-Sam, DTU, KU, Suhrs Seminarium, opslag i videnskabsbutikkerne, mv. samt opsøgende hos SR bistand og andre frivillighedsorganisationer.

Netværkssamarbejde mellem centrene, kommunen og forsyningsvirksomhederne
Agenda 21 Grøn Nørrebro har glæde af at indgå i et netværk med de øvrige Agenda 21 Centre og deres aktører. Ligeledes vil kontakter og erfaringer fra samarbejdsprojekter med kommunen og de forskellige forsyningsvirksomheder blive inddraget i planlægning og gennemførelse af centrets konkrete aktiviteter. For at fremme en proces, hvor stadig flere aktører involveres aktivt, er det vigtigt med en åben dialog om Agenda 21 Grøn Nørrebros aktiviteter – både de igangværende og forslag til nye.

Organisation

Agenda 21 Grøn Nørrebro er en selvejende institution støttet af Københavns Kommune. Centret er organiseret med en fastansat centerleder. Herudover er der tilknyttet periodisk lønnede tovholdere, samt en række lokale aktører, der bliver inddraget i specifikke projekter. Hensigten med denne model er at minimere de faste udgifter og sikre en optimal udnyttelse af eksisterende lokale ressourcer.

Centret arbejder løbende med at skaffe supplerende fondsmidler, således at der er økonomi til at igangsætte nye projekter ud over Agenda 21 Grøn Nørrebro's egne midler. Styrken ved projektmodellen på Nørrebro er, at forskellige aktører - ofte lokale - bliver hentet ind som tovholdere på arbejdsområder og projekter, hvilket dels bidrager til at skabe lokal forankring, og desuden giver fleksibilitet i forhold til at eksperimentere med opståede muligheder. Samtidig giver projektmodellen de enkelte tovholdere frie hænder inden for en projektramme uden tidskrævende diskussioner og bureaukrati.

Succeskriterier 2008

- Vi skal være lokal facilitator for nye projekter minimum 1 gang.
- Vi skal være igangsætter, minimum 1 gang for nye projekter
- Vi skal være advokat for lokalt projekt, minimum 1 gang.

Organisatoriske målsætninger for de kommende år:

På baggrund af evalueringer, tovholdermøder og kurser mv. er der kommet fokus på behovet for mere synergi mellem arbejdsområderne, mere fokus på samarbejde og læring internt, men også i forhold til at andre Agenda 21 centrene i Danmark at vi i højere grad skal udnytte hinandens erfaringer og ressourcer.

Et af de helt centrale temaer har været, at hvor arbejdsområderne før har fungeret som relativt adskilte arbejdsområder, er der nu behov for at skabe mere samarbejde og synergi arbejdsområderne mellem via tværgående projekter. Dette kan ses som en videreudvikling af det 6. arbejdsområde 'Miljø med mere', som netop lægger op til projekter på tværs. Hidtil har det primære projekt på området været Miljøfestivalen, men flere tværgående projekter er nu på vej.

Styrke medarbejdernes fælles identitet og samarbejde

Med henblik på at give mere plads og fokus til den interne læring og synergi blev der i 2007 afholdt månedlige tovholdermøder. Derudover har der været afholdt 2 heldagsmøder til at diskutere, evaluere og udvikle det interne samarbejde.

En anden pointe i den sammenhæng har været et ønske om i højere grad at inddrage bestyrelsen, samt flere af de faglige ressourcer, der i forvejen bor i Økologiens Hus. Endelig har Miljøledelse ISO 14.001 bidraget med inspiration og konkrete arbejdsredskaber til udvikling, formidling og evaluering af projekter.

Succeskriterierne på det organisatoriske område i 2008 er at få så mange af medarbejderne til at deltage i relevante interne og eksterne møder, der skaber netværk og uddanner medarbejderne, f.eks. Netværket for Agenda 21 Centrene (2 årligt), koordinationsmøderne (4 årligt), Dogmekonferencen i oktober 2008, samt diverse kurser og workshops. Disse arrangementer samt de månedlige møder skal være udgangspunkt for opkvalificering og større fællesskab i Agenda 21 Grøn Nørrebro.

Succeskriterier 2008

- Deltage i Netværket for Agenda 21 Centrene
- Deltage i Koordinationsmøderne
- Deltage i Dogmekonferencen oktober 2008

Sikken voldsom trængsel...

Nedsættelse af trafikbelastningen

Vision

At gøre Nørrebro til en bydel stort set fri for privatbilisme og parkerede biler på gader/pladser. En bydel hvor alle også børn gamle og handicappede kan færdes trygt til fods, i kørestol, på cykel. Hvor luften ikke er forurenede af bilos og skadelige partikler. Hvor man se sommerfugle og høre fugle synge, mens man ubesværet fører en samtale på Nørrebrogade. Hvor gader og pladser har levesteder for fugle, smådyr og insekter. Hvor der er skulpturelle klatrestativer på gadehjørnerne i stedet for parkerede biler.

Status

Som alle (Københavns Kommunen) efterhånden har indset er trafiksituationen og ikke mindst parkeringsforholdene på Nørrebro kaotisk. Bilerne besætter hvad der måtte være af friarealer og fortrænger borgerne fra gader og pladser.

De kørende biler belaster borgerne og miljøet med støj og møg: CO₂ partikler og bezinos (Nørrebrogade er en af de mest partikelforurenede gade i Danmark og overskrider langt EU minimumsstandarder). Hvilket bevirker at på Nørrebro lever borgerne gennemsnitlig 7 år mindre en på landsplan.

Efterhånden har nørrebroernes mange ideer og visioner vist sig at bære frugt: Efter mange års tovtrækkeri med kommunen er der endelig i 2007 vedtaget et effektivt stop (mekanisk bussluse) for gennemkørende trafik i Stengade. Efter mange planer og ideer og trafikforsøg er processen med at fredeliggøre Nørrebrogade og udvikle nye 'byrum' i forbindelse med sidegaderne endelig begyndt.

Nørrebro cykelrute og den mekaniske bussluse i Rantzausgade forventes færdige omkring nytår. Borgergruppen forslag til 'områdeløft' og sikre skoleveje ved Guldbergsskolen er vedtaget og pengene er bevilliget. Rantzausgade og Guldbergsgade udlægges som 'strøg-gader'. I forbindelse med etablering af 164 underjordiske p-pladser i Nørre Allé, er der vedtaget en 'byrumsplan', der bl.a. indebærer at Sankt Hans Torv udvides. KK har i 2007 udarbejdet et skitseprojekt til en anden af nørrebroernes gamle drømme: Genetablering af Ladegårdsåen; udvidet med et åløb i Rantzausgade og Åbulevarden. Beslutning om cykelrute langs søerne fra Østerbro til Vesterbro.

Københavns Delebiler/Danske Delebiler udvider støt og roligt medlemstallet og er derved med til at reducere CO₂ forureningen. Og rigtig mange nørrebroere har fundet ud af at meget kan transporteres på en af Agendacentrets ladcykler.

Efter vedtagelsen af nedlæggelsen af Ydre Nørrebro Satellit, er der indledt dialog med Ydre Nørrebro trafikgrupper. Men ikke alle projekter og visioner for ydre Nørrebro er indarbejdet i denne Agendaplan.

Arbejdsprogram 2008 - 2010

Gå i dialog med og deltage i København Kommunens projekter for fredeliggøres/trafiksanering på Nørrebro: Nørrebrogade, Guldbergsgade området, cykelruter, sikre skoleveje ved Hellig Kors skolen og Sankt Hans Torv. Ladegårdsåen skal genåbnes. Selv videreudvikle trafikprojekter og være borgerne behjælpelig med at få realiseret deres drømme om

et grønt og bilfredeligt Nørrebro.

For at opnå dette er det vigtigt at agendacentret får opbygget og udviklet et tæt samarbejde med Ydre Nørrebros beboer- & trafikgrupper. En væsentlig del af arbejdsprogrammet de kommende år bliver derfor udviklingen af kontakten og samarbejdet med borger, handlende, institutioner, foreninger etc. på det gamle Ydre Nørrebro.

Årsplan 2008

Agendacentret arbejder med følgende projekter:

- Sikre at busslusen i Stengade bliver etableret i overensstemmelse med den beslutning der blev truffet i 2007.
- I samarbejde med trafikgruppen i Mimersgade sikre, at der kommer en mekanisk bussluse i Mimersgade
- Deltager i trafikgruppen omkring områdeløftet ved Guldbergsskolen,
- Samarbejde med trafikgrupper i Haraldsgade, Stefansgade mv.
- Understøtte borgernes ønske om sikker skolevej på Nørrebro
- Dialog med beboere og handlende (evt. Københavns kommune) i og omkring Elmedgade om dannelse af netværk/beboergruppe vedr. gågade i Elmedgade.
- Dialog med borgerne og Københavns Kommune om genetablering af Ladegårdsåen
- Arbejdet for at videreudvikle Københavns Delebiler og sammenkæde Københavns Delebiler med Klimadiskussionen.
- Evaluering og videreudvikling af Nørrebro delecycler
- Opfølgning på borgernes ønske om mere cykelparkering.
- Aktiviteter i forbindelse med Miljøtrafikugen 2008

I relation til Københavns Kommunes projekter er agendacentret aktiv medspiller i:

- Omlægningen og udformningen af Nørrebrogade.
- Udformningen og trafiksaneringen af Guldbergsgade
- Udformningen af cykelsti fra søerne til Hareskoven.
- Udformningen Miljøzoner på Nørrebro
- Udformningen af cykelsti ved søerne
- Gennemførelsen af cykelsti i Hillerødgade.
- Informationerdelen ved etablering af Mekanisk
- Informationsdelen ved etablering af mekanisk bussluse i Rantzausgade.

Succeskriterier 2008

- Beslutning og forsøg med Nørrebrogade fri for gennemkørende biltrafik
- Den mekanisk bussluse i Stengade bliver omsider etableret, og der afholdelse en Sejrsfest.
- Guldbergsgade området implementerer
 1. Strøggade i Guldbergsgade
 2. Cykelrute i Sankt Hans Gade/Guldbergsgade/Mimersgade
 3. Venstresving forbudt på Sankt Hans Torv fra byen, mod Nørre Alle
- Gennemføre at målene for Miljøtrafikugen 2008 bliver gennemført
- At der er etableret et netværk for genåbning af ladegårdsåen
- Cykelruten langs søerne blev gennemført i overensstemmelse med vedtagelsen
- Nørrebro Cykelrute over Ågade til Frederiksberg kommer godt fra start.
- Etablering af en mekanisk bussluse i Rantzausgade.
- Der er etableret et netværk for gågade i Elmegade
- 5 nye Delebil p-pladser på Nørrebro.
- Agendacentrets Delecykler bliver implementeret på Nørrebro

Årsplan 2009

Afholdelse af aktiviteter i forbindelse med Miljøtrafikugen 2009. Videreførelse af årsplanen for 2008. Hvad der ikke blev gennemført.

Succeskriterier 2009

- Videreførelse af Succeskriterier 2008 for projekter som ikke blev gennemført
- Målene for Miljøtrafikuge 2009 blev opfyldt
- Fysiskomlægning af Nørrebrogade

Idébank

Nedbringe pendlertrafikken til de store arbejdspladser i bydelen f.eks.: Sølund, De Gamles By og Panum. Kampagne til ændring af bilisters adfærd. Specielt mht korte ture (koldstart) til bager, skoler m.m. Hvad med at indføre »fri cykel« på Nørrebro (model á la Amsterdam). Et antal cykler placeres i bydelen til fri afbenyttelse, med et Nørrebro-logo og 'miljøreklamer', som sikrer at de kommer »hjem« igen. Kampagne: »Rigtige børn gider ikke køre bil«.

Dialog om cykelgade fra Nordhav til Sydhavnen (evt. letbane).

Ukrudt og andet godt

En grønnere bydel

Vision for arbejdsområdet

Vi arbejder for at Nørrebro bliver en grønnere bydel, til gavn for naturen, klimaet og borgerne. I en tid, hvor den frie natur har trange kår på landet, er byernes grønne elementer vigtige for både Co2-opsamling og beskyttelse af biologisk mangfoldighed. Forskning viser, at tæt kontakt til naturen også har væsentlig betydning for folkesundheden. De grønne omgivelser er borgernes frirum, hvor man skal kunne stresses af, bevæge sig, og gøre ting sammen.

Vi igangsætter og støtter projekter, der øger den biologiske mangfoldighed i byens grønne og blå natur. Vi arbejder for, at grønne projekter udvikles i tæt samarbejde med potentielle brugere. Vi gangsætter selv projekter, hvor vi tilstræber maksimal borgerindflydelse på indhold og udformning, samt deltagelse i plantning og andre hyggelige opgaver. Således opmuntrer vi Nørrebros borgere til at værne om byens natur. Ved kommunale anlægsopgaver gør vi en indsats for at både miljøets og borgernes interesser varetages. Hvis borgerne er uenige, holder vi med naturen og miljøet, idet vi støtter de borgere, der ønsker mere grønt og mindre biltrafik.

Status: De Gamles By

Gennem flere år har vi samarbejdet med De Gamles By omkring forskellige miljøtiltag. Vi har delvist renoveret kolonihaverne, men fandt ikke støtte til at færdiggøre arbejdet. og i 2006 begyndte vi at formulere en række visioner for udvikling af parken i De Gamles By, så den bliver mere attraktiv for både plejehjemsbeboere og kvarterets børn og borgere. I 2007 har vi udgivet et visionshæfte kaldet ByOasen, der foreslår at anlægge bynaturpark, bybondegård, naturværksted og legeplads på friarealerne. Vi er nu igang med at søge støtte til implementering af visionen. I efteråret har vi udarbejdet et skitseforslag til renovering af 3 plejehjemshaver. Senest har vi igangsat et regnvandsprojekt, som omfatter anlæg af damme og vandløb, idet vi forventer at få støtte fra puljer, som støtter nedsivning af regnvand. Skitseprojektet til plejehjemshaverne har endvidere medført, at vi nu opsøges af andre institutioner, som gerne vil samarbejde med os.

Planteaktioner

I samarbejde med Opzoomerne på Dansk har vi begrønnet en del af Nørrebros gader og facader. Indtil nu har vi over 3000 planter i deres gader: Klatreroser, Rådhusvin, Kaprifolier, Klematis oa. I Peter Fabersgade og Vævergade, hvor planteaktionerne har været en del af en større omlægning, er der plantet mere end 100 planter. Gaderne har ændret karakter: Det er blevet gader hvor man får lyst til at opholde sig, hvis der blot ikke (som i Peter Fabersgade) var fyldt op med parkerede biler. Desværre har bilisterne også brugt de smukke rosenbede i Peter Fabersgade til vende- og parkeringsplads. Bedene er forsøgt genetableret. Ved en planteaktion i forbindelse med Miljøfestivalen blev 'Den Røde Plads' og pladsen foran sportshallen beplantet. Endvidere er Center for Veje & Renholdelse ved at plante 110 træer på Nørrebro. Ved Blågårdsskolen er der bl.a. plantet en Robinie, som er sponsoreret af Lokalavis Nørrebro & Nordvest og foreningen 'Brug Folkeskolen på Nørrebro'.

Multipladsen i Sankt Hans Gade

Et lokalt initiativ, som vi har støttet. Pladsen er færdig og bruges meget, men mangler lys, beplantning og gavlmaleri.

»Plads på en nat« på hjørnet af Wesselsgade/Baggesensgade

Et projekt, som vi igangsatte under miljøfestivalen 2005. Vi fik ikke tilladelse og støtte til at gennemføre de forandringer, som beboerne ønskede, og i sin nuværende udformning er beboerne utilfredse.

Pladsen mellem Birkegade og Egegade

Et projekt, som Agendacentret har igangsat. Pladsen er nu renoveret så langt, at det forhenværende forfaldne anlæg er fjernet, og belægningen er rettet op. Der mangler stadig beplantning og inventar, så pladsen fremstår stadig kedelig og uindbydende.

Legepladser

I 2007 har vi udarbejdet en legepladsoversigt over kvarteret nord for Nørrebrogade, for at synliggøre, at kvarteret mangler attraktive bevægelsesrum til børn. Vi følger legepladsudviklingen i kvarteret, og via ByOaseprojektet i De Gamles By bidrager vi til at give kvarteret flere legepladser.

Den Økologiske Daginstitution

Institutionen har brug for hjælp til nogle kommunale udredninger i forbindelse med udvidelse af legeareal til anlæg af naturlegeplads. Vi hjælper projektet med at kommunikere med TMF og BUF.

Fuglekasser

Agendacentret har i flere år bygget og opsat fuglekasser i kvarteret, sammen med børn i lokale institutioner.

Folkets Park

Et kommunalt projekt, hvor vi siden 2005 har deltaget i en følgegruppe for borgere. Folkets Park er anlagt af borgere siden 1971, og har jævnligt været et stridspunkt mellem borgere og kommune. Projektet er et eksempel på meget grundig borgerinddragelse fra kommunens side, men der er alligevel behov for deltagelse og opfølgning, da der er en borgerønsker, som bliver væk i detailplanlægningen. Vi har jævnlig kontakt til brugere i Folkets Park og gør en diplomatisk indsats overfor TMF, i håb om at undgå voldelige konfrontationer under anlægsprocessen i 2008.

Den grønne firkant

I 2006 udarbejdede Agendacentret sammen med beboerne et forslag til beplantning af Korsgadehallens tag, og gården omkring. Arbejdet er ikke igangsat, da der har været uklar ansvarsfordeling mellem gård og kommune. I efteråret 2007 flyttede centerlederen ind i gården og blev formand for gårdlauget, som nu har overtaget opgaven.

Samarbejdspartnere

Borgere, kvarterløft, Beboerforeninger, ejerforeninger, gårdlaug, gadelaug, institutioner, De Gamles By, Opzoomerne på Dansk, Byhavenetværket, Ornitologisk Forening, lokale handlende, samt relevante forvaltninger i Københavns Kommune.

Arbejdsprogram frem til 2010

De Gamles By

Målet er, at ByOaseprojektet med tiden skal blive et selvstændigt projekt med egen organisation og økonomi. For at komme fem til det mål vil vi fortsat bruge en del kræfter på fundraising til projektets mange enkeltdele. Projektet hviler stadig ikke i sig selv økonomisk, men vi forventer at allerede i 2008 vil vi få støtte i et omfang, der udligner vores investering.

Planteaktioner

Planteaktionerne hvor beboere og handlende beplanter deres gade med facadebeplantninger, blomster, mindre buske og træer i bydelen har fortsat høj prioritet. Medfinansiering af blomster og mindre planter, stativer og jord via foreningen »Opzoomerne i Danmark«. For at udbrede kendskabet til Agenda 21 Grøn Nørrebro og Opzoomerne, skal der arbejdes på at gøre vi bliver mere synlige under planteaktionerne.

Øvrige projekter

Vi vil færdiggøre de projekter, som vi har igangsat og støttet. Derudover vil vi løbende holde kontakt til borgere og grupperinger i bydelen, som ønsker at igangsætte grønne projekter, og støtte, hvor vi kan, som tovholder eller rådgiver.

Årsplan 2008

Vi forventer at få støtte til et projekt, hvor vi tilbyder naturoplevelser til plejehjemsbeboere og ensomme gamle et fast antal timer hver uge, med udgangspunkt i væksthuset. Derudover forventer vi at bruge en del kræfter på at koordinere nedsivningsprojektet, således at vi allerede i 2008 kan anlægge de første våde miljøer.

De Gamles By

Vi vil også foretage en analyse af kolonihavernes potentielle anvendelsesmuligheder, da de bliver brugt alt for lidt, og søge støtte til yderligere renovering. Derudover vil vi søge støtte til implementering af haverenoveringsforslagene, og vi vil fundraising til anlæg af flere delprojekter i ByOasevisionen. Det første delprojekt er at afhandle en helhedsplan med institutionerne i De Gamles By, således at alle er enige om den fremtidige disponering af friarealerne og føler ejerskab til projektet. Vi stræber efter at have en del synlige elementer færdige inden klimatopmødet i 2009, f.eks. legeplads og dele af en bybondegård.

Planteaktioner

Planteaktionerne fortsætter, og i 2008 vil vi fokusere på at få beboere og handlende mere inddraget i facadebeplantningen, og at få synliggjort at agendacentret tilbyder facadebeplantning.

Fuglekasser

Vi forsætter arbejdet med at give bolig til en større og mere varieret fuglebestand på Nørrebro. Vi vil etablere samarbejde med flere institutioner og Ornitologisk Forening.

Øvrige projekter

Vi vil færdiggøre de små pladser, som vi har været involveret i, og fortsætte opfølgningen i Folkets Park.

Nye projekter

Vi vil igangsætte og støtte nye projekter, som begrønner gader og pladser.

Succeskriterier 2008

De Gamles By:

- Helhedsplan er afhandlet med institutionerne i De Gamles By
- Implementering af nedsivningsprojektet er igangsat og mindst et vandmiljø er synligt i parken
- Implementering af mindst et af de tre haveforslag er igangsat
- Der er truffet en realistisk beslutning om anvendelse af kolonihaverne, og renoveringsprojektet er færdiggjort
- Vi har givet naturoplevelser til ældre et fast antal timer om ugen
- Implementering af bybondegård og legeplads er delvist igangsat
- Der er rejst finansiering til implementering af flere af ByOasens delprojekter

Øvrige projekter:

- Planteaktioner: Yderligere 500 planter kan ses i Nørrebros gader. Halvdelen er plantet af beboere og handlende.
- Multipladsen i Sankt Hans Gade: pladsen er færdiggjort.
- »Plads på en nat« på hjørnet af Wesselsgade/Baggesensgade: Vi har lavet en løsning, som både beboere og TMF er tilfredse med.
- Pladsen mellem Birkegade og Egegade: Pladsen er begrønnet og møbleret.
- Legepladser: Der er rejst finansiering til anlæg en mindst en ny legeplads nord for Nørrebrogade, f.eks. i De Gamles By
- Den Økologiske Daginstitution: Har fået udvidet legeareal
- Fuglekasser: Mindst 25 fuglekasser er sat op

- Folkets Park: Implementeres til brugernes tilfredsstillelse, uden ubehagelige konfrontationer
- Nye projekter: Igangsætte eller etablere samarbejde med mindst et nyt projekt vedrørende begrønning af gader og pladser

Årsplan 2009

De Gamles By

I 2009 håber vi, at vi er så langt med så mange delprojekter, at De Gamles By inden klimatopmødet er kendt som et eksempel på bæredygtig byudvikling. Projektet forventes nu at hvile i sig selv økonomisk. Arbejdet med at fundraise og implementere forskellige delprojekter fortsætter, som aktivitet i agendacentret eller i en selvstændig organisation.

Øvrige projekter

Planteaktionerne og fulgekasseopsætningen fortsættes, og vi etablerer samarbejde med endnu flere lokale begrønnelsesprojekter.

Succeskriterier 2009

- De Gamles By: Implementering af flere delprojekter og etablering af selvstændig organisation
- Plante minimum 500 planter og opsætte 25 fuglekasser
- Igangsætte eller etablere samarbejde med mindst et nyt projekt vedrørende begrønning af gader og pladser

Idébank

Helhedsplan for området Stengade, Folkets Park, Baggesensgade udarbejdes som et sammenhængende rekreativt område. Et fremtidigt projekt kan være at udarbejde et design til at udligne overgangen mellem gårdrum og gaderum. Der er muligheder for taghaver flere steder i bydelen. Der kan laves aftale med planteskoler om at aftage ikke-salgbare skæve eller bare sjove planter/træer. Forgrønning af Søernes nærområder, hvor man kan bløde kanter op og lave 'ude-steder' til ophold. Indarbejdelse af beplantning og nyttehaver i skolerne undervisning. Salg af konsulenttydelser vedr. borgerinddragelse. F.eks. vil Blågården måske hyre os til Den Røde Plads, og måske vil andre plejehjem uden for området hyre os til skitseprojekter om sansehaver.

Skidt - med miljøet!

Optimering af affaldssortering

Vision for arbejdsområdet

Forestil dig et Nørrebro uden skrald i gaderne! Et Nørrebro hvor alle gårde har affaldssortering/miljøstationer og genbruget stiger til over 50 %, mens affaldsmængden falder. Hvor affaldssortering ikke alene hører baggårdene til, men er kommet ud på gader og pladser – ikke mindst på Nørrebrogade. At Nørrebro fortsat er Københavns førende bydel inden for affaldssortering og går foran med erfaringsindsamling og udvikling af nye løsninger i samarbejde med aktørerne.

Arbejdsprogram frem til 2010

Nørrebro Affaldsmodel skal optimeres gennem fraktionskampagner og etablering af miljøstationer i en større del af bydelen, specielt de nye områder der efter d. 1.januar 2008 udgør Nørrebro. Der skal øget fokus på formidlingsdelen.

Fokus på at cafeer og torve, kan bruges til at synliggøre affaldssortering.

Samarbejdet med de berørte netværk – specielt gårdmandsnetværket skal udvides til kontakt med gårdmændene i den nye bydel. Vi skal i dialog med politikerne og komme med konkrete forslag og input til kommunens affaldspolitik og takstsystem. Og der skal etableres et udvidet samarbejde med København Miljønetværk om forbedring af affaldssorteringen i de små butikker.

Status

Mængden af affald stiger og genbrugsprocenterne stagnerer. Staten og Københavns Kommune gør ikke meget for at optimere borgernes, de handlendes og virksomhedernes affaldssortering.

I/S Amagerforbrænding vurderer at det forbrændingseggede affald stiger til i alt ca. 450.000 i 2017, hvilket betyder at den nuværende kapacitet på 400.000 tons/år er for lille, derfor ønsker selskabet at udbygge det nuværende anlæg til en kapacitet på 500.000 ton. Trafik- & Miljøudvalget besluttede den 24.10.07 at undersøge forholdene. I sagsbehandlingen nævnes der intet om alternativer muligheder til den øgede forbrændingskapacitet, som f.eks. en bedre sortering eller affaldsminimering.

Derfor skal agendacentret, desværre alene i meget højere grad udvikle og støtte den proces, der fører til en bedre sortering på Nørrebro. På trods af denne »døde« situation affaldssorterer 25% af bydelens beboere stadig deres affald efter »Nørrebro Affaldsmodel«. Hvilket ikke mindst skyldes aktive borgere og grønne gårdmænd, der spiller en helt central i driften af miljøstationerne i gårdene.

I 2007 kom der så et tilbud til de lokale daginstitutioner og skoler, da projekt » lokalt affalds- og energiværksted« på Kvartermiljøstationen i Møllegade blev færdigt. Netværksbygningen er rammen om de aktiviteter, der gennem leg, sjov og alvor skal give nye generationer kendskab til affaldets veje og vildveje. Og hvad det dog kan genbruges til, hvis det ikke bare betragtes som »rent skrald«!

Lanceringsen er i gang samt udvikling af undervisning til pædagoger. Samarbejdet med Det Blå Kapel fortsætter med den ændring at administrationen lægges administrationen ind under agendacentret. Hjemmesiden www.rentskrald.dk er under renovering.

Samarbejdspartnere

Gårdmænd. Gårdlaug. Beboerforeninger. Almennyttigt boligbyggeri. Ejerforeninger. Indvandrergrupper. Småerhverv. Det Blå Kapel. R98. Københavns Kommune: Center for Miljø. Andre lokale Agenda 21 centre.

Årsplan 2008

De eksisterende 80 miljøstationer skal opdateres med skilte og opslagstaver. Der skal laves en kampagne i samarbejde med gårdlaugene/gårdmændene for at relancerer Nørrebro Affaldsmodel.

I forbindelse med Klimatopmødet i 2009 se på hvilke aktiviteter der kunne belyse hvordan affald er medvirkende årsag til de forringede klimaforhold. Hvis der er gårde, der ønsker miljøstationer, skal A21 støtte dem med implementeringen.

Der skal udsendes et nyhedsbrev til gårdmandsnetværket mindst 2 gange årligt. Implementering af Affalds- og Energiværkstedet I Møllegade. Oprettelse af nye miljøstationer. Der skal laves forsøg med affaldssortering i det offentlige byrum.

I forbindelse med omlægningen af Nørrebrogade, skal der udvikles forslag til en model til affaldssortering. Affaldsindsamling bliver udliciteret; R98 nedlægges: de byder ikke på opgaven. Det er usikkert hvilke indflydelse det vil få på Agendacentrets arbejde med affaldssortering; Derfor ønsker vi et møde med Center for Miljø med emnet: Sikring af kvaliteten for affaldssortering på Indre Nørrebro.

Succeskriterier i 2008

- Fastholdelse af affaldssortering i boligområder, efter Nørrebro Affaldsmodel, specielt efter udlicitering af R98.
- Etablere 1 ny miljøstation. Gerne nye stationer i de nye bydele af Nørrebro.
- Medvirke med input og kommentarer til kommunens affaldsplan 2008
- Hjemmesiden www.rentskrald.dk er opdateret
- Udsendelse af 2 Nyhedsbreve.
- Affalds og energiværkstedet i Møllegade bruges af mindst 5 lokale institutioner.
- Skrive ansøgning til støtte af udvikling af nye aktiviteter.
- Udarbejde forslag til aktiviteter i forbindelse med klimatopmødet i 2009

Årsplan 2009

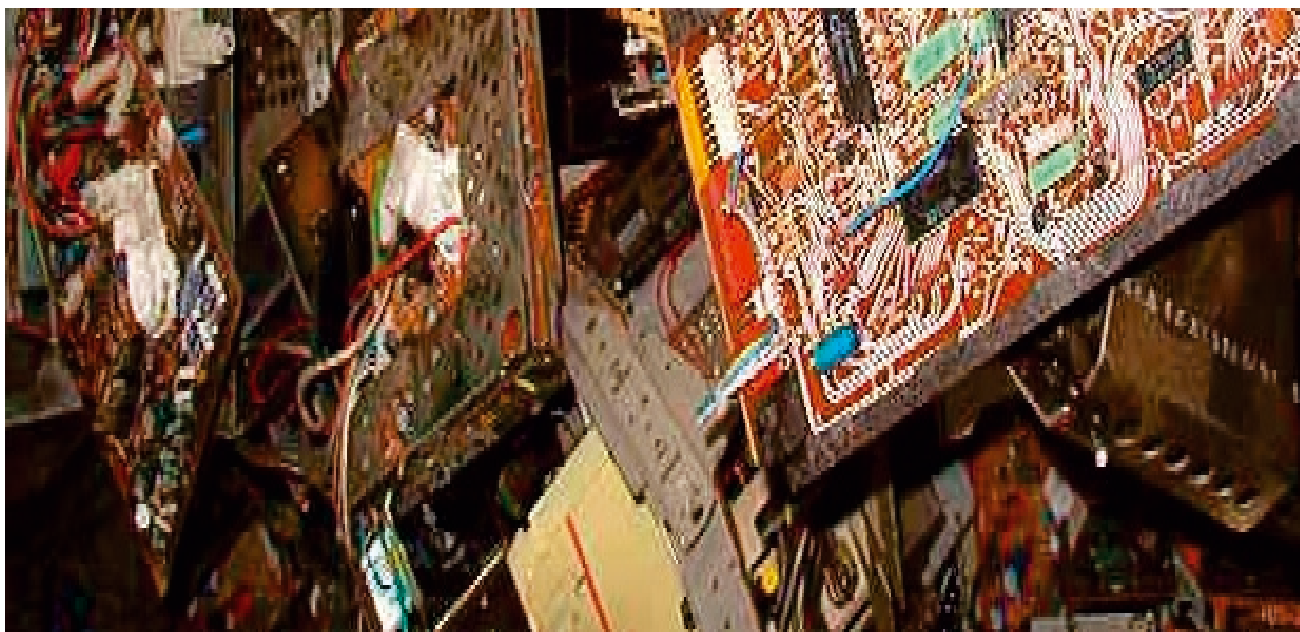
De eksisterende 80 miljøstationer skal opdateres med skilte og opslagstaver. Udarbejdelse af en kampagne i samarbejde med gårdlaugene/gårdmændene for at relancerer Nørrebro Affaldsmodel. Hvis der er gårde, der ønsker miljøstationer, skal vi støtte dem med implementeringen. Der udsendes et nyhedsbrev til gårdmandsnetværket mindst 2 gange årligt. Fortsættelse af aktiviteterne i Affalds- og Energiværkstedet I Møllegade. Indgå i udvikling af en Affaldssortering på Nørrebrogade.

Succeskriterier i 2009

- Videreførelse af årsplan for 2008 af hvad der ikke blev gennemført
- Etablere 1 ny miljøstation
- Hjemmesiden [www. Rentskrald.dk](http://www.Rentskrald.dk) opdateres
- Udsendelse af 2 Nyhedsbreve.
- Affaldssortering på Nørrebrogade i samarbejde med Kommunen
- Gennemføre aktiviteter i forbindelse med klimatopmødet

Idébank

Vise, at flere gårdmandstimer f.eks. til affaldssortering får en positiv effekt på hele gården som sådan, miljømæssigt og socialt. Lave reklamebannere for miljøstationerne.

Sæt en prop i forbruget

Ressourceforbruget skal ned

Vision for arbejdsområdet

Visionen er et Nørrebro hvor ressourceforbruget er minimalt. Hvor ressourcebesparelser og energieffektive løsninger, som en naturlig ting indtænkes i bydelens projekter og initiativer. At alt nybyggeri er passivhuse med grønne tage, regnvandsopsamling og genbrug af gråt spildevand. At Nørrebro bliver Københavns mest energirigtigt 'oplyste' bydel, hvor alle borgere, boligforeninger og forretninger sparer CO₂ og bliver anerkendt for deres store indsats for at spare på ressourcerne og opfylder klimamålene, så der bliver en retfærdig fordeling af ressourcerne på hele jorden. Et Nørrebro hvor alle borgere køber miljørigtig el og boligforening og institutioner har solceller på taget.

Status for aktiviteter

I samarbejde med tre amerikanske studerende udviklede A21 i begyndelsen af 2006 en strategi for udbredelse af solceller på Nørrebro. Den 25.09 2006 blev Nørrebro Solcellelaug dannet. Planen var at solcelleanlægget skulle etableres på taget af bygning L og M i De Gamles By. Desværre kunne taget ikke bære. Der har været forhandlinger med Kollegiegården på Tagensvej. Men heller ikke her ser det ud til at ville lykkes. Agenda 21 Centre har etableret et anlæg på Fritidshjemmet i Møllegade og sparet 1 ton CO₂ ved at lave et solcelleanlæg, der skal dække forbruget på kvartermiljøstationen, Vi har nu været med til at lavet 5 anlæg. Der har en årlig energiproduktion på 7.720 kWh/år og sparer miljøet for: 5,4 tons CO₂, 8,5 kg SO₂, 12,4 kg NO.

Mht. energirådgivning arbejder Agendacentret tæt sammen med Økologihuset/Energitjenesten. Materialer til udlån: elmålere og 'sparepærekuuffert' bliver løbende udlånt til borgere. Aktuelt er der indledt et samarbejde med Panuminstituttet og De gamles By om energibesparelser.

I samarbejde med Københavns Kommune har agendacentret forsøgt at 'brande' Elmegade som miljørigtig gade. Først og fremmest ved at næsten alle butikker og caféer tilslutter sig Københavns Miljønetværks 'Grøn Butik' ordning: Butikker/caféer/frisører tilmelder sig ordning derefter 3 år giver et miljødiplom hvis et givet antal miljøbesparelser er iværksat.

De erhvervsdrivende får gratis rådgivning i bl.a. elbesparelser, affaldssortering, kemikaliehåndtering. De allerfleste har været interesseret. Men da de flest butikker/caféer også, hvis det var muligt, nok mente at opfyldte de fleste af kravene, har det været småt med tilmeldingerne. Arbejdet fortsætter til næste år bl.a. Med at etablere et netværk for Elmegade. (se afsnittet om trafik).

Arbejdsprogram frem til 2010

At udvikle et koncept for mere synlig Miljø- og Energivejledningsservice inden for ressourcebesparende alternativer i samarbejde med Energitjenesten København, DONG, KE og andre; således at borgere, institutioner og erhvervsliv har nem adgang til hjælp. Desværre ved arkitekter, ingeniører og håndværkere endnu for lidt om på miljø- og energirigtige løsninger i boligen. En del af de næste års arbejde vil derfor blive en kampagne målrettet disse faggrupper på Nørrebro. Afholde aktiviteter der demonstrerer hvordan man kan reducere ressourceforbruget og ikke mindst hvorfor det er vigtigt at begrænse ressourcefor-

bruget: Sætte mere fokus på klima og miljø og mindre på økonomi. Der skal fortsat tilbydes 'homeparties', hvor indvandrerkvinderne er en vigtig målgruppe.

I forbindelse med omlægningen af Nørrebrogade, skal vi i dialog med kommunen om udformning af gadebelysningen. Arbejdet med de Grønne Butikker fortsætter med fokus på Nørrebrogades erhvervsliv. Opførsel af solcelleanlæg på Nørrebro gennem Nørrebro Solcellelaug og private anlæg i fx andeleboligforeninger. Deltage i SolarCitys aktiviteter (vi skal fortsat være med i Solarcity) og være aktiv i forbindelse med at genindføre tilskud til etablering af solcelleanlæg. Tilbyde hjælp til etablering af regnvandsanlæg bl.a. i De Gamles By og Økologihuset og indførsel af miljøstyring. Udarbejde materiale og afholde aktiviteter i forbindelse med klimatopmødet i 2009 om klima og ressourcer bl.a. i samarbejde med agendan21netværket.

Årsplan for 2008

- Aktiviteter i forbindelse med Miljøfestival 2008 & Nørrebro Festivalen på Blågårds plads.
- Sælger solcelleandele til Nørrebro Solcellelaug.
- Kampagne for Grøn Butik konceptet
- Udarbejde 'klima & ressource' materiale
- Afholde homeparties
- Tilbyde hjælp til etablering af regnvands nedsivningsanlæg.
- Arbejde aktivt på at få genindført tilskud til solcelleanlæg

Succeskriterier 2008

- Nørrebro Solcellelaug – etablere det første Solkraft anlæg på Nørrebro
- Afholdelse af Kampagne for Miljø og Energirigtige løsninger i boligen til borgere.
- Afholdelse af Kampagne for Miljø og Energirigtige løsninger i boligen til arkitekter, ingeniører og håndværkere -
- Afholdelse af 2 homeparties.
- Etablering af 1 regnvands nedsivningsanlæg.
- Igangsætte 10 nye »Grønne Butikker« på Nørrebrogade.
- Vi er med i energibesparelser i De gamles By og Panum

Årsplan 2009

Ikke afsluttet arbejdet fra 2008 fortsætter dog med intensivning af aktiviteter i forbindelse med klimatopmødet.

Afholdelse af Miljøfestival 2009 og Nørrebro festival på Blågårds Plads

Succeskriterier 2009

- Nørrebro Solcellelaug, Etablere sit andet Solkraft anlæg??
- Etablering af yderligere 1 regnvands nedsivningsanlæg.
- Tilskud til solcelleanlæg genindført

Idébank

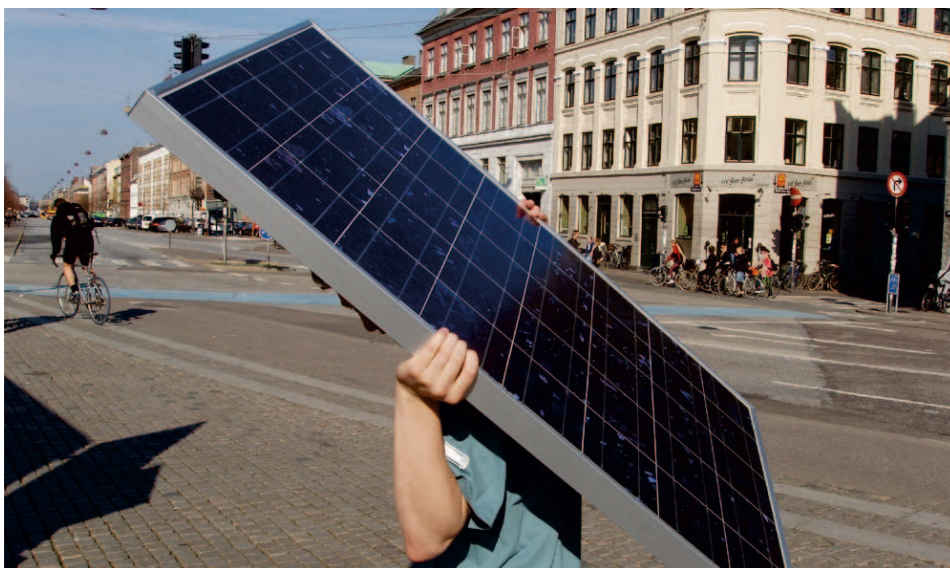
Vejledningsmateriale bliver tilgængeligt på arabisk, tyrkisk og evt. flere sprog. Udarbejdelse af vejledninger og materiale om ressourcebesparelser, som er målrettet boligforeninger, i samarbejde med Københavns Energi.

Oprette en service: Hvordan kan I bruge jeres ELO- rapport (Energiledelsesordning) og ELOtal? Uddannelse af ejendomsfunktionærer (gårdmænd, varmemestre). Skabe interesse for og støtte boligforeninger til at få Grønt Diplom/udarbejde grønne regnskaber og bruge dem. Stille let overskuelige vejledninger og skabeloner til rådighed, der gør det nemt for boligforeninger at lave grønt regnskab og miljøhandlingsplan. Afholde kurser om grønne regnskaber, hvor deltagerne, i forbindelse med kurset, udarbejder grønne regnskaber/ grønt diplom for deres egen boligforening. Identificering af karreer med højt vandforbrug i samarbejde med Københavns Energi og opsætning af vandmålere i karreer med højt forbrug (over 160 l/dag) Udarbejde elektronisk kampagnemateriale, som boligforeninger kan tilrette og bruge til en spare-kampagne ved udsendelse af vandregninger. Forbruget skal tydeliggøres, og handlemuligheder anvises.

Etablering af miljøstyring i bydelens institutioner med fokus på de mindre institutioner.

Arbejde for øget selvstyre i institutionernes økonomi, således at den enkelte institution selv kan råde over opnåede besparelser.

Ressourcebesparende aktiviteter på skolerne, der inddrager børn og unge, hvor f.eks. kompostering og affaldssortering, regnvandsanlæg i skolegården og energibesparelser indgår som en integreret del af undervisningen. Kobling af undervisning og forbrug. Formidle viden om og materiale til skolerne. Samarbejde med Skolernes Energiforum. Måling af energi i skolerne: ugens energiforbrug på Vand, el, affald og Varme.

Godt for maven - og for forretningen

Økologisk mad

Vision for arbejdsområdet

Nørrebro skal være det lokalområde i Danmark, der »omsætter« flest økologiske fødevarer, fordi det er et stort udvalg til konkurrence dygtige priser. Borgerne på Nørrebro skal være med til at produktudvikle de økologiske/miljørigtige varer ved at stille krav ud fra et vel-funderet kendskab til området.

Nørrebro skal være med til at skabe debat om sammenhængen mellem forbrug, klima og miljø og livskvalitet. Bydelen Nørrebro skal ved sit eksempel vise at det kan lade sig gøre at leve 'økologisk' for en ganske almindelig løn.

Status

Vi har afholdt 2 events for at formidle økologi til borgerne: Nørrebro Festivalen på Blågårds Plads og Miljøfestivalen. Vi har i samarbejde med 6 angendacentre udgivet pjecen »Henne om Hjørnet«, hvori man kan finde de butikker/caféer der sælger økologiske produkter på IndreNørrebro. Gennem promovningen af 'Grøn Butik' konceptet har vi arbejdet for at butikker/caféer begynder at forhandle (flere) økologiske produkter. Og oprettet en ny 'Grøn Butik' i Elmegade.

Der er i år udleveret 22 grøntsagsposer fra Kiselgården med biodynamiske/økologiske grøntsager om måneden.

Samarbejdsparter

De lokale handlende, Spidsroden, Pure Food, Økologiske Igang sættere, Suhr's seminarium, Kiselgården og Brinkholm.

Arbejdsprogram frem til 2010

Vi skal fastholde og videreudvikle at Nørrebro er det sted i Danmark, hvor der bliver solgt flest økologiske produkter. Højnelse af kvaliteten af de økologiske varer gennem uddannelse af personale i detailhandlen. Videreudvikle og intensivere oplysningen om økologiske varer til forbrugerne: Er økologiske produkter sundere? Hvorfor? Hvad betyder den økologiske dyrkningsmetodes for miljø og klima? Materiale på de største fremmedsprog på Nørrebro.

Udvikle kurser til uddannelse af personale i detailhandlen: Kendskab til hvori økologiske produkter adskiller sig fra end tilsvarende konventionelle produkter, hvorfor de er dyrere samt håndtering af grøntsager.

Danne netværk/ERFA-gruppe af detailhandlere til oplysning om og udbredelse af økologiske produkter og kendskab til producenter. Der skal specielt arbejdes med at få indvandrergrønthandlerne til at forhandle flere økologiske produkter.

Årsplan 2008

Der skal gennem kursusvirksomhed tilbydes uddannelse af personale i detailhandlen for højnelse af kvaliteten af de økologiske varer, specielt grøntsager. Videreudvikling gennem ERFA-grupper for ovennævnte. Desuden skal vi prøve at få indvandrergrønthandlerne til

at forhandle flere økologiske grøntsager – inspireret af kursusvirksomheden. Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte. Vi skal arbejde for at kortlægge/ igangsætte »Grøn Butik«.

Succeskriterier 2008

- Opdateret Henne om hjørnet
- Etablere en erfaringsudviklingsgruppe (ERFA-gruppe)
- 2 events om information om økologiske varer.
- 10 nye »Grønne Butikker« på Nørrebrogade
- Udlever 20 stk. Kielsegården grønsagsposer

Årsplan 2009

Videreudvikle kurser og uddannelse af personale i detailhandlen til at højne af kvaliteten af de økologiske varer. Desuden skal vi få indvandrergrønthandlere til at forhandle flere økologiske grøntsager inspireret af kursusvirksomheden. Information om økologiske varer til forbrugerne skal fortsætte.

Succeskriterier 2009

- ERFA-gruppe til højnelse af kvaliteten af de økologiske varer fortsætter.
- 2 events om information om økologiske varer.

Idébank

Lave messe/debat for at sætte økologi på dagsordenen.

Miljø med mere

Tværgående miljøarbejde

Vision for arbejdsområdet

At det for fremtiden vil være en naturlig ting at miljø, kultur og det sociale spiller sammen. Et Nørrebro hvor den kulturelle mangfoldighed er en berigelse og ikke en medvirken til konflikt. Hvor marginaliserede borgere inddrages i miljøkulturelle aktiviteter. Hvor kunstnere medvirker i miljøprojekterne, der planlægges så de også kan rumme de socialt udsatte og marginaliserede grupper.

Status

Miljøarbejdet skaber aktive borgere - og er en gode måde at integrere flygtninge indvandrere og socialt marginaliserede grupper.

Men til trods for at indvandrerne udgør en 1/3 af Nørrebros befolkning, er det endnu ikke lykkedes for Agendacentret i nævneværdig grad at inddrage de etniske minoriteter i miljøarbejdet. Derfor planlagde agendacentret i 2005 det tværfaglige projekt 'Indvandrerkvinder som drivkraft i Miljøarbejdet' bl.a. i samarbejde med socialcentret, de to boligsociale projekter Rabarberlandet og Jagtvejsprojektet. Et projekt hvor kvinderne dannede et miljønetværk og bidrog med aktiviteter funderet i deres kulturelle baggrund. Et projekt hvor kvinderne som afslutning skulle formidle deres viden og erfaringer ved udstillinger og event. Gerne i samarbejde med lokale kunstnere.

I 2006 blev der iværksat en undersøgelse af erfaringer vedrørende inddragelse af indvandrerkvinder i miljøarbejdet samt etableret kontakter til indvandreretværk. Dog måtte vi opgive at videreføre projektet i 2007 pga. manglende økonomi. Ud fra de indhentede erfaringer er der nu udviklet et koncept, hvor agendacentret tilbyder en kursusrække i samarbejde med økologihusets til de forskellige indvandrergrupper, -netværk og -institutioner. Men Agendacentrets arbejdet med at danne et netværk af indvandrerkvinder, der formidler miljøkulturel viden er fortsat.

Agenda Centret har afholdt miljøfestival 2007, over 7 dage med mange deltagere fra området. Hvis projekt 'Indvandrerkvinder som drivkraft i Miljøarbejdet' var fortsat skulle indvandrerkvinder have været et væsentligt indslag i festivalen. Vi har været en aktiv part i afviklingen af Nørrebro Festivalen.

Samarbejdspartnere

Nørrebro handelsforening. Rabarberlandet. Jagtvejsprojektet. Skoler. Daginstitutioner. Indvandreretværk. Projekt fra A til Mimersgadekvarteret. Københavns Kommune. Økologisk produktionsskole Verdenskulturhuset Nørre Allé. Café Offside.

Arbejdsprogram frem til 2010

Overordnet set skal miljøarbejdet spille en rolle i etnisk såvel som social integration. Agendacentret skal i langt højere grad end hidtil samarbejde med de sociale og kulturelle projekter: Rabarberlandet, Jagtvejsprojektet, Café Offside (der kombinerer driften af en økologisk café med socialt arbejde) samt Den Økologiske Produktionsskole der har integreret miljøproblematikker i deres undervisning, teatergrupper og gøgleskoler, om udvikling af

projekter.

Agendacentret skal ligeledes fortsætte og videreudvikle samarbejdet med Nørrebro Handelsforening, der gør en stor indsats for at få de små forretninger gjort socialt bevidste og miljørigtige, et arbejde agendacentret vil udvikle bl.a. gennem 'Grøn Butik' konceptet.

Forhåbentlig kan vi få genstartet projekt 'Indvandrerkvinder som drivkraft i Miljøarbejdet' og udvikle kurser på de forskellige indsatsområder målrettet indvandrerkvinder samt få etableret et indvandrerkvindenetværk med tilknytning til agendacentret, der arbejder med miljø i bl.a. boligforeninger, og hvordan forskellige kulturbaggrunde kan influere på udviklingen af miljøarbejdet.

En række projekter på de forskellige indsatsområder arbejder allerede med social og etnisk integration; her kan eksempelvis nævnes projekt 'affalds og energiværksted' og Byoasen. Det tværfaglige samarbejde skaber behov for bedre koordinering og erfaringsudveksling og synlighed mellem agendacentrets forskellige indsatsområder og mellem agendacentret og eksterne aktører, derfor vil en stor del af arbejdet, de kommende, år blive koncentreret om at udvikle dette område.

Årsplan for 2008

Deltagelse i Miljøfestival 2008 og Nørrebro Festivalen på Blågårds Plads i 2008.
Opstart af projekt Indvandrerkvinder som drivkraft i Miljøarbejdet.

Succeskriterier 2008

At Indvandrerkvindenetværket er blevet dannet
Afholde Miljøfestivalen 2008
Deltage i Nørrebro Festivalen 2008
Deltage i Kulturelle Markedsdage 2008

Årsplan for 2009

Vi satser på videreførelse af aktiviteter fra 2008

Succeskriterier 2009

Afholde Miljøfestivalen 2009
Deltage i Nørrebro Festivalen 2009
Deltage i Kulturelle Markedsdage 2009
Afholde kurser for indvandrerkvinder

Idébank

Guidet økologisk-social-kulturel rundtur på Nørrebro for børn fra andre dele af landet. Indvandrerraftener med film, foredrag, musik...

Kunst og håndværk og æstetik – Integreres i arbejdet for at skabe en smukkere og mere bæredygtig bydel

Vision

Det multietniske Nørrebro er den ideelle baggrund for en inspirerende og broget kulturscene. Hvor kunstnere af alle slags: dansere, malere, billedmager, gøglere, skuespillere, installationskunstnere, fotografer og kreative amatører af alle køn, farver, former og folkeslag er med til at synliggøre miljøprojekter og vise nye og overraskende sider af menneskers samspil: med- og modspil med miljø og klima i byen. Gennem et tæt netværk skal kunst og gedigent håndværk integreres overalt, hvor dette er muligt. Kunsten skal ud på gader og stræder, hvor den i højere grad skal sammentænkes i forbindelse med etablering af fysiske foranstaltninger.

Status

Etniske Billedkunstnere i SIMER har udarbejdet skitseforslag til »miljø-kunst« i byrummet på Nørrebro (skulpturer, vandkunst, cykelstativer, bænke, gavl- og gademalerier, mm.) og til integration af kunst i miljøarbejdet.

Miljøfestivalen og Nørrebrofestivalen afvikles i bl.a. i tæt samarbejde med gøglergruppen 'Øglegøglerne'. I Miljøtrafikuger har Teatergruppen 'Knokkelsploff' opført trafikalt gadeteater udarbejdet i dialog med agendacentret.

Samarbejdspartnere

Der er et væld af potentielle samarbejdspartnere på kunst og kulturområdet, men netværkene på Nørrebro ønsker ikke altid at blive bundet til konkrete aktiviteter, med deraf følgende bureaukrati. Men vil gerne udforske mulighederne for et løsere samarbejde. Den Økologiske Produktionskole, Økologiske Igangsættere, Øglegøglerne, Rabarberlandet, diverse kulturgrupper, kunst og teatergrupper, etniske foreninger af forskellig slags har alle mere eller mindre formelt deltaget i eller været inspiratorer for agendacentrets arbejde.

Arbejdsprogram frem til 2010

Målet er at skabe en netværksstruktur, der kan bidrage til at samle den enorme energi, foreninger og græsrodder i bydelen lægger for dagen, for derigennem af synliggøre ressourcer, muligheder og behov i krydsfeltet mellem miljøet, det kunstneriske, kulturelle og det sociale. Arbejdsområdet har intet færdigt koncept, men er derimod en spraglet buket af ideer. Det skal være et kreativt rum, hvor alle nørrebroere har muligheder for at arbejde og udvikle idéer.

Agenda 21 Grøn Nørrebro